

Pashalno janje

Razmatranje Knjige Izlaska 12

C.H. Mackintosh (Notes on Pentateuch – Exodus 12)

„Ovo objavite svoj zajednici izraelskoj: Desetog dana ovog mjeseca neka svatko za obitelj pribavi jedno janje... Janje neka bude bez mane, od jedne godine i muško. Možete izabrati bilo janje ili kozle. Čuvajte ga do četrnaestog dana ovog mjeseca. A onda neka ga sva izraelska zajednica zakolje predvečer.“ (Izlazak 12,3.5-6)

Otkupljenje – vječni Božji naum

Ovdje vidimo otkupljenje naroda na temelju jaganjčeve krvi, po vječnom Božjem naumu. To svemu ovome daje božansku postojanost. Otkupljenje nije bila Božja naknadna zamisao. Prije negoli je postao svijet, ili Sotona, ili grijeh, čak i prije negoli je Božji glas prekinuo vječnu šutnju i svojom riječju sve stvorio, već su postojali Njegovi nedokučivi naumi ljubavi. A ti naumi nikada ne bi mogli imati postojanog temelja u Stvorenju. Svi blagoslovi, sve povlastice i sva uzvišenost Stvorenja temeljili su se na njegovoj poslušnosti. U onom trenutku kad je prestala poslušnost, sve je nestalo. No tada je upravo taj Sotonin pokušaj da upropasti Stvorenje otvorio put za očitovanje najdubljih Božjih nauma otkupljenja.

Ta prekrasna istina tipološki nam je prikazana u prikazu janjeta kojeg se „čuvalo“ od „desetog do „četrnaestog dana“. Nedvojbeno je da to janje ukazuje na Krista. Primjena te zanimljive tipološke slike potvrđena je u prvoj poslanici Korinćanima 5,7: „Jer je Krist, naša Pasha, već žrtvovan za nas.“ U prvoj Petrovoj poslanici ukazano nam je na čuvanje janjeta: „znajući da niste nečim raspadljivim, srebrom ili zlatom, otkupljeni od svog ispraznog načina života, što ste ga predajom primili od svojih otaca, nego dragocjenom krvlju Krista kao nevinog i bez mane janjeta. On je, doduše, bio *predodređen prije utemeljenja svijeta*, ali se očitovao u ovim posljednjim vremenima radi vas“ (1,18-20).

Sve Božje namjere od vječnosti usredotočene su na Krista i nikakav napor neprijatelja ne bi mogao poremetiti te naume. Naprotiv, njegovi napori samo su poslužili za očitovanje nedokučive mudrosti i postojanosti tih nauma. Ako je „janje nevino i bez mane“ bilo „predodređeno prije utemeljenja svijeta“, onda je zasigurno i otkupljenje moralo biti u Božjim zamislima prije utemeljenja svijeta. Bog nije morao zastati kako bi smislio neki plan izbavljenja od užasnog zla koje je neprijatelj uveo u Njegovo Stvorenje. Ne, on je jedino iz neistražive riznice svojih nauma trebao objelodaniti istinu o janjetu bez mane, koje je bilo predodređeno od vječnosti kako bi se „očitovalo u ovim posljednjim vremenima radi nas“.

Kad je Stvorenje stvoreno Stvoriteljevom rukom, nije u njemu bilo potrebe za krvlju janjeta. Ono je u svakom svom djeliću odražavalo prekrasan otisak Stvoriteljeve ruke – „nepogrešive dokaze Njegove vječne sile i božanstva“ (Rim 1). No ako je „po jednom čovjeku“ grijeh ušao u svijet, time je uzvišenija, bogatija, potpunija i dublja zamisao o otkupljenju po krvi janjeta. Ta slavna istina prvi put je probila guste oblake koji su se nadvili nad našim praroditeljima kad su bili istjerani iz Edenskog vrta. Zatim je zabljesnula u tipološkim prikazima iz Mojsijevog Zakona. Punim sjajem je zasjala pred svijetom kada se u Osobi „Boga očitovanog u tijelu“ pojavio „Osvit s visine“. Njezin potpuni i izvrstan ishod očitovat će se kad mnoštvo u bijelim haljama i s palminim granama u rukama bude okupljeno oko Božjeg i Jaganjčevog prijestolja, te čitavo Stvorenje otpočine pod žezlom mira Sina Davidovog.

Dakle, janje uzeto desetog dana i čuvano do četrnaestog dana prikazuje nam Krista predodređenog od Boga u vječnosti, ali očitovanog za nas u posljednjem vremenu. Božja vječna namjera u Kristu postala je temeljem vjernikovog mira. Ništa manje od toga ne bi bilo zadovoljavajuće. Odvedeni smo unatrag, prije postanka Stvorenja, izvan granica vremena, izvan ulaska grijeha u svijet i izvan bilo čega što bi moglo narušiti temelj našega mira. Izraz „predodređen prije utemeljenja svijeta“ odvodi nas u nedokučiva prostranstva vječnosti te nam pokazuje kako Bog stvara naume svoje otkupljujuće ljubavi temeljeći ih sve na otkupnoj krvi svog vlastitog, dragocjenog Janjeta bez mane. Krist je uvijek imao prvenstvo u Božjim zamislima. Stoga je u

onom trenutku kad je počeo govoriti ili djelovati učinio to na taj način da je slikovito predočio Onoga koji je zauzimao najuzvišenije mjesto u Njegovim naumima i u Njegovoj naklonosti. Dok promatramo nadahnuto Sveto pismo uočavamo da svaki obred, svaka odredba i svaka žrtva ukazuju na „Janje Božje koje odnosi grijeh svijeta“. To pak nije nigdje tako snažno izraženo kao u Pashi. Pashalno janje, sa svim pojedinostima i okolnostima, jedan je od najzanimljivijih i najpoučnijih tipoloških prikaza Svetog pisma.

U Izlasku 12 riječ je o *jednoj* zajednici i *jednoj* žrtvi. „Neka ga sva izraelska zajednica zakolje predvečer“ (6. redak). Nije naglašen broj obitelji s brojnim jaganjcima – što je bilo sasvim istinito – nego jedna zajednica i jedno janje. Svaka je kuća bila samo mjesni izraz čitave zajednice okupljene oko janjeta. Ostvarenje te tipološke slike nalazimo u Crkvi Božjoj, okupljenoj u Isusovo ime po Duhu Svetome, čiji bi mjesni izraz trebala biti svaka okupljena mjesna crkva.

Spašeni po krvi...

„Neka uzmu krvi i poškrope oba dovratnika i nadvratnik kuće u kojoj se bude jelo. Meso pečeno na vatri neka se jede te noći sa beskvasnim kruhom i gorkim zeljem. Ništa sirovo ili skuhanu od njega ne jedite, nego na vatri pečeno: s glavom nogama i ponutricom“ (12,7-9).

Pashalno janje trebamo promatrati s dvije strane, naime, kao temelj mira i kao središte jedinstva. Krv na dovratcima i nadvratniku jamčila je mir Izraelu: „Kad vidim krv, proći ću vas“ (st. 13). Da bi mogli uživati u sigurnom miru pred anđelom zatornikom, nije bilo potrebno ništa drugo osim poškropljene krvi. Smrt je trebala ući u svaku kuću po čitavoj zemlji egipatskoj. „Jer ljudima je određeno jedanput umrijeti“. No Bog je, po svom velikom milosrđu, našao besprijekornu zamjenu za Izraelce, na kojoj je bila izvršena smrtna presuda. Tako su Božji zahtjevi i Izraelova potreba bili zadovoljeni jednim te istim, naime, krvlju janjeta. Krv primijenjena izvana potvrđivala je da je sve bilo savršeno riješeno, jer je sve bilo izvedeno na božanski način. Zbog toga je iznutra mogao vladati savršen mir. Svaka

sjenka sumnje u srcu Izraelca bila bi sramotna za božanski ustanovljen temelj mira – otkupnu krv. Istina, svatko tko se nalazio iza vratiju poprskanih krvlju zaslugama, neminovno morao pogoditi zatornikov mač. No onda je janje zauzelo njegovo mjesto. To je bio čvrst temelj njegovog mira. Osuda koju je on zaslužio pala je na božanski određenu žrtvu. I najmanja sumnja u to značila bi učiniti Boga lašcem. Jer On je rekao: „Kad vidim *krv*, proći ću vas.“ To je bilo dovoljno. Nije bila u pitanju osobna dostojnost. Ljudsko „ja“ nije imalo ništa s time. Svi što su bili pod zaštitom krvi, bili su spašeni. Nisu bili samo u mogućnosti da budu spašeni, nego su bili *spašeni*. Nisu se nadali ili molili da budu spašeni. Oni su to prihvaćali kao sigurnu činjenicu, na temelju one iste Riječi koja će trajati u svim pokoljenjima. Štoviše, oni nisu bili djelomično spašeni, a djelomično izloženi osudi. Bili su potpuno spašeni. Krv janjeta i riječ Gospodinova bili su temeljem Izraelovog mira u onoj užasnoj noći u kojoj su pobijeni egipatski prvorođenci. Ako bi Izraelcima pala i vlas s glave, bio bi to dokaz da je GOSPODINOVA riječ isprazna, a krv janjeta bezvrijedna.

...a ne po njihovom vrednovanju krvi!

Neophodno je potrebno imati jasno razumijevanje onoga što predstavlja temelj grešnikovog mira u Božjoj prisutnosti. S dovršenim Kristovim djelom mnogo se toga pomiješalo, tako da su ljudske duše gurnute u tamu i nesigurnost u pogledu njihova prihvaćanja od strane Boga. Takvi ljudi ne uviđaju apsolutnu dostatnost otkupljenja po Kristovoj krvi, te njegovu primjenu na njih same. Izgleda kao da nisu svjesni da se potpuno oprostjenje temelji na jednostavnoj činjenici, naime, na potpunom otkupljenju. Ta je činjenica pred čitavim Stvorenjem potvrđena uskrsnućem od mrtvih Jamca svih grešnika. Takvi ljudi znaju da nema drugog načina spasenja osim po krvi prolivene na križu (ali to znaju i demoni, pa im ipak ništa ne koristi). Ono što je neophodno potrebno jest znati da *smo spašeni*. Izraelac nije samo znao da je spasenje u krvi, nego i da *je spašen*. A zašto je bio spašen? Je li zbog nečeg što je učinio, osjećao ili mislio? Nipošto, nego zato što je Bog rekao: „Kad vidim krv, proći ću vas.“ On se oslonio na Božje svjedočanstvo. Vjerovao je ono što

je Bog rekao, zato što je Bog to rekao. „On je potvrdio da je Bog istinit“ (Iv 3,33).

Primijeti, dragi čitatelju, da se Izraelac nije oslanjao na svoje vlastite misli, osjećaje ili iskustva u pogledu te krvi. Bio bi to jadan i nesiguran oslonac. Njegovi su osjećaji mogli biti duboki ili površni, no kakvi god bili nisu imali nikakve veze s temeljem njegova mira. Nije bilo rečeno „kada ti vidiš krv, i shvatiš njezinu pravu vrijednost, proći ću vas“. To bi bilo dovoljno da ga baci u očaj u pogledu samoga sebe, s obzirom da je bilo nemoguće da ljudski um ikada dovoljno procijeni vrijednost janjetove krvi. Mir je bio utemeljen na činjenici da je GOSPODINOVO oko počivalo na toj krvi i da je On znao njezinu pravu vrijednost. To je umirilo srce. Krv je bila izvana, a Izraelac iznutra, tako da je on nikako nije mogao vidjeti. No Bog ju je vidio, i to je bilo sasvim dovoljno.

Vrijednost Jaganjčeve krvi

Nakon što je Gospodin Isus Krist, kao savršena pomirbena žrtva za grijeh, prolio svoju krv, unio ju je u Božju prisutnost te s njom izvršio škropljenje pred Bogom. Sada Božje svjedočanstvo daje jamstvo grešniku koji vjeruje da je za njega sve uređeno – ne po tome kako on vrednuje tu krv, nego po samoj krvi, koju Bog smatra toliko vrijednom da po njoj, bez i najmanjeg dodatka, On može pravedno oprostiti sav grijeh te grešnika prihvatiti kao savršeno pravednoga u Kristu. Kako bi netko čiji bi mir ovisio o njegovu vlastitom vrednovanju te krvi uopće mogao imati trajan mir? To je nemoguće! Čak i najuzvišenija procjena koju ljudski um može imati o toj krvi, mora biti neizmjerne mala u usporedbi s njezinom dragocjenošću u Božjim očima. Ako bi, stoga, naš mir ovisio o pravilnom vrednovanju te krvi, trajni mir bio bi nam jednako nedokučiv kao i kad bismo ga nastojali ostvariti „djelima Zakona“. Zadovoljavajući temelj mira mora biti *samo* u krvi – jer bez nje nikada ne bismo mogli dobiti mir. Brkanje našeg vrednovanja krvi i vrijednosti same krvi jest izvrtanje čitavog kršćanskog nauka: to je jednako kao kad bismo grešnika uputili do podnožja brda Sinaj i stavili ga pod zavjet koji se temelji na djelima. Ili je Kristova pomirbena žrtva dovoljna, ili nije. Ako je dovoljna, čemu onda te sumnje i ti strahovi? Riječima naših

ustiju ispovijedamo da je djelo dovršeno; sumnje i strahovi srca pak objavljuju da nije dovršeno. Svatko tko sumnja u potpuno i vječno oprostjenje svojih grijeha, poriče potpunu dostatnost Kristove žrtve.

Postoje mnogi ljudi koji bi se zgrozili na samu pomisao o svjesnoj sumnji u djelotvornost Kristove krvi, no ipak još uvijek nemaju trajnoga mira. Oni ispovijedaju da bi u dostatnost krvi bili potpuno uvjereni samo *ako* bi bili sigurni da ona vrijedi za njih – *samo ako* bi imali ispravnu vjeru. Mnoge drage duše nalaze se u tom nesretnom stanju. Umjesto da razmišljaju o Kristovoj krvi i Božjoj riječi, oni se bave sobom i svojom vjerom. Drugim riječima, oni gledaju u sebe umjesto u Krista. To nije vjera. Posljedica toga je da nemaju mir. Izraelac koji se nalazio iza krvlju poškropljenih dovratnika mogao bi takve duše naučiti jednu vrlo važnu lekciju. On nije bio spašen zbog svog udjela u krvi ili zbog onoga što je o njoj mislio, nego jednostavno – po krvi. On je, nesumnjivo, imao blagoslovljeni udio u njoj, a imao je i ispravno mišljenje o njoj. No Bog nije rekao „kad vidim vaše zanimanje za tu krv, proći ću pored vas“. O ne, krv je bila predočena Izraelu u svom svojem dostojanstvu i božanskoj djelotvornosti! Da su pokušali, kao temelj svoje sigurnosti, uz krv staviti i mrvicu beskvasnog kruha, učinili bi Jahvu lašcem i zaniijekali dostatnost njegova sredstva za ozdravljenje.

Djelo Svetog Duha u nama nije dovršeno

Mi smo uvijek skloni u sebi tražiti nešto što bi, uz Kristovu krv, bilo neophodno kao temelj našeg mira. Sumnje i strahovi, koji muče mnoge pripadnike Božjeg naroda, očito pokazuju da u pogledu ovog važnog pitanja postoje mnoge nejasnoće i mnogo nezdravog razmišljanja. Skloniji smo tražiti temelj svog mira u promatranju plodova Duha *u nama*, umjesto u promatranju Kristovog djela *za nas*. Svakako da je uloga Svetoga Duha, koju on ima u kršćanstvu, predmet vrijedan osobitog razmatranja. No to nigdje u Pismu nije istaknuto kao temelj na kojem počiva naš mir. Mir nije uspostavio Sveti Duh, nego Gospodin Isus Krist. Nije rečeno da je Sveti Duh naš mir, ali je rečeno da Krist jest. Bog nije poslao da se navješćuje mir po Duhu Svetom, nego po Isusu Kristu (usp. Dj 10,36; Ef 2,14.17; Kol 1,20). Moj dragi čitatelju ne bi se trebao zadovoljiti samo površnim shvaćanjem

ove važne razlike. Krv Kristova je ono što daje mir, udjeljuje savršeno opravdanje – božansku pravednost, čisti savjest, uvodi nas u ono najsvetije, opravdava Boga u tome što prihvaća grešnika koji vjeruje, i daje nam pravo udjela u svim radostima, dostojanstvima i slavama Neba (vidi: Rim 3,24-26; 5,9; Ef 2,13-18; Kol 1,20-22; Heb 9,14; 10,19; 1. Pet 1,19; 2,24; 1. Iv 1,7; Otk 7,14-17).

Ne treba ni pomisliti da time što „dragocjenu krv Krista“ nastojim postaviti na božanski određeno mjesto, išta od onoga što sam napisao izgleda kao umanjivanje vrijednosti djelovanja Duha. Bože sačuvaj! Sveti Duh objavljuje Krista. On nam daje spoznaju Krista; radost i hranu u Kristu. On svjedoči za Krista. On uzima od onog što je Kristovo i pokazuje nama. On je snaga zajedništva, pečat, svjedok, zalag, pomazanje ... Drugim riječima, njegovo blagoslovljeno djelovanje je apsolutno neophodno. Bez njega ne bismo mogli ni vidjeti, ni čuti, ni spoznati, ni osjetiti, ni iskusiti, ni uživati, ni prikazati išta od Krista. To je jasno. Nauk o djelovanju Duha jasno je utvrđen u Božjoj riječi i svaki istinski i ispravno poučeni kršćanin ga razumije i prihvaća.

Pa ipak, djelovanje Duha nije temelj mira. Jer kad bi bilo tako, ne bismo mogli imati potpun mir sve do Kristova dolaska – jer djelo Duha u Crkvi sve do tada neće biti dovršeno. On i dalje nastavlja svoje djelo u vjerniku: „On posreduje za nas neizrecivim uzdasima“ (Rim 8,26). On radi na tome da nas uzdigne do predviđenog mjerila, naime, do savršene sličnosti (u svemu) obličju „Sina“. On je jedini začetnik svake ispravne čežnje, svakog svetog poriva, svake čiste ljubavi, svakog božanskog iskustva i svakog zdravog uvjerenja. No jasno je da njegovo djelo *u nama* neće biti dovršeno sve dok ne napustimo ovu sadašnju pozornicu i zauzmemo mjesto s Kristom u slavi. Upravo je tako bilo i s Abrahamovim slugom. Njegov posao u svezi s Rebekom nije bio dovršen tako dugo dok je nije doveo Izaku.

Kristovo djelo za nas je dovršeno

Ali u pogledu Kristovog djela *za nas* nije tako. Ono je dovršeno potpuno i za svu vječnost. On je mogao reći: „Dovršio sam djelo koje si mi dao da obavim“ (Iv 17,4), te ponovno: „Dovršeno je“

(Iv 19,30). Sveti Duh još ne može reći da je dovršio svoje djelo. Kao istinski Kristov zastupnik na zemlji, on još uvijek radi usred raznih neprijateljskih utjecaja koji okružuju njegov djelokrug. On djeluje u srcima pripadnikâ Božjeg naroda, da ih praktično i iskustveno dovede do božanski postavljenog mjerila. Ali On nikada ne poučava dušu da se u pogledu svog mira u Božjoj prisutnosti oslanja na Njegovo djelovanje. Njegova uloga je da govori o Isusu. On ne govori o sebi. „On će“, rekao je Krist, „od mojega uzimati i to navješćivati vama“ (Iv 16,13-14). Prema tome čovjek jedino po pouci Duha može razumjeti istinski temelj mira, a budući da Duh nikada ne govori o sebi, očito je da on predočuje samo Kristovo djelo kao temelj na kojem duša može pronaći vječni počinak. Upravo se na temelju tog djela i On sâm može nastaniti u vjerniku te u njemu provoditi svoje veličanstveno djelovanje. On nije naš temelj, premda nam on objavljuje taj temelj te nas osposobljava da ga razumijemo i u njemu uživamo.

Stoga je pashalno janje, kao temelj Izraelova mira, snažna i prekrasna slika Krista kao temelja vjernikova mira. Ništa nije trebalo dodavati onoj krvi na dovratnicima. Isto tako ništa nije trebalo dodati krvi poskropljenoj po Pomirilištu. „Beskvasan kruh“ i „gorko zelje“ bili su neophodni, ali ne zato da, bilo u potpunosti bilo djelomično, budu temelj mira. Oni su bili za ono unutar kuće, i predstavljali su obilježja zajedništva u njoj. No *jaganjčeva krv bila je temelj svega*. Ona ih je spasila od smrti i uvela ih u područje života, svjetlosti Njegova otkupljenog naroda. Kao narod povezan s Bogom na temelju dovršenog otkupljenja, imali su uzvišenu povlasticu da prihvate određenu odgovornost. No ta odgovornost nije bila temelj veze s Bogom, nego je samo iz nje proizlazila.

Temelj oproštenja: Kristova smrt

Nadalje bih podsjetio svog čitatelja da Kristov život poslušnosti u Pismu nije utvrđen kao prvenstveni temelj našeg oproštenja. Njegova smrt na križu bila je ono što je otvorilo ustave Božje vječne ljubavi, koje bi inače zauvijek morale ostati zatvorene. Da je On sve do danas nastavio hodati izraelskim gradovima „čineći dobro“, zavjesa u Hramu i dalje bi bila nepoderana te bi štovateljima priječila pristup Bogu. Njegova smrt je bila ono što

je razderalo tu tajanstvenu zavjesu „odozgor prema dolje“ . „Iscijelili smo se *Njegovim modricama*“, a ne njegovim poslušnim životom. A te „modrice“ on je pretrpio *na križu*, i nigdje drugdje. Njegove vlastite riječi koje je izgovorio za svog života sasvim su dovoljne da potvrde tu činjenicu: „Ali krštenjem se imam krstiti; i kako sam tjeskoban dok se to ne dovrši“ (Lk 12,50). Ne odnosi li se to samo na Njegovu smrt na križu, koja je bila dovršenje Njegova „krštenja“ i otvaranje pravednog prolaza kroz koji je Njegova ljubav mogla slobodno poteći prema grešnim Adamovim sinovima? I ponovno, On veli: „Ako zrno pšenice ne padne na zemlju i ne umre, ostaje samo“ (Iv 12,24). On je bio to dragocjeno „zrno pšenice“. I On bi zauvijek morao ostati sâm, čak i usprkos tome što se utjelovio, da nije svojom smrću na drvu prokletstva uklonio s puta sve što bi moglo ometati sjedinjenje Njegova naroda s Njim u uskrsnuću: „Ako li umre, donosi mnogo ploda.“

Ova tema je toliko važna da joj, dragi moj čitatelju, nikada nećemo moći pridati dovoljnu važnost. Ona ima ogromnu težinu i važnost. U svezi s tom temom treba zapamtiti dvoje, naime, da ne bi bilo moguće sjedinjenje s Kristom, osim u uskrsnuću, te da je Krist trpio za grijeha *samo* na križu. Ne bismo trebali ni pomišljati da je Kristovo utjelovljenje na bilo koji način predstavljalo naše sjedinjenje s Njim. To nije bilo moguće. Ta kako bi se grešno tijelo moglo sjediniti s njim na taj način? „Tijelo grijeha“ moralo je biti uništeno smrću. Grijeh je, po Božjem zahtjevu, morao biti odstranjen. Sva je neprijateljstva snaga morala biti poništena. Kako je to sve trebalo postići? Jedino kroz podvrgavanje smrti dragocjenog, besprijekorno čistog Jaganjca Božjeg: „Ta dolikovalo je njemu za kojega je sve i po kojemu je sve, kako bi mnoge sinove priveo slavi, *patnjama* učiniti savršenim Začetnika njihovog spasenja“ (Heb 2,10); „Evo, izgonim zloduhe i liječim danas i sutra, *a treći dan postajem savršen*“ (Lk 13,32). Izrazi „učiniti savršenim“ i „postajem savršen“ u navedenim recima ne odnose se na samog Krista u njegovoj osobi, jer On je, kao Sin Božji, bio savršen od vječnosti. Jednako je tako bio apsolutno savršen i kao čovjek. Ali kao „Začetnik spasenja“, kao onaj koji „mnoge sinove privodi k slavi“, kao onaj koji „donosi mnogo ploda“ – kao onaj koji otkupljene ljude povezuje sa samim sobom – morao je dočekati

taj „treći dan“ da bi „postao savršen“. On je *sâm* sišao u „užasnu jamu i blato kalno“. Ali neposredno nakon što je stavio svoje „noge na stijenu“ uskrsnuća, poveo je sa sobom „mnoge sinove“ (Ps 40,1-3). Bitku je izvojevao sam, ali kao snažni pobjednik On obilno rasipa oko sebe plijen svoje pobjede – da bismo ga mi mogli pokupiti i vječno uživati.

Krist je nosio grijeh samo na križu!

Nadalje, Kristov križ ne trebamo promatrati samo kao jednu od okolnosti u životu u kojoj je On nosio grijeh. To je bila glavna i *jedina* pozornica na kojoj je On nosio grijeh: „On koji je *sâm* na svome tijelu grijeha naše nosio na drvetu“ (1. Pet 2,24). On ih nije nosio nigdje drugdje. Nije ih nosio u jaslama, ni u pustinji, ni u Getsemanskom vrtu, nego *jedino* „na drvetu“. On nikada nije imao ništa s grijehom, osim na križu. Tamo je pognuo glavu i položio svoj dragocjeni život, natovaren težinom grijeha svoga naroda. Ni od Božje ruke nije trpio nigdje drugdje osim na križu. Tamo je Jahve okrenuo svoje lice od njega, jer je bio „učinjen grijehom“ (2. Kor 5).

Možda će izloženi niz misli i razni navedeni odjeljci Pisma osposobiti mog čitatelja da potpunije shvati božansku snagu riječi: „*Kad vidim krv*, proći ću vas.“ Janje je moralo biti bez mane, jer što bi drugo inače moglo opstati pred svetim Jahvinim okom? No da krv nije bila prolivena, ne bi bilo prolaska mimo njih, jer: „bez prolijevanja krvi nema oprostjenja“ (Heb 9,22). Ovu temu ćemo, ako Gospodin dopusti, potpunije i prikladnije razmatrati u tipološkim slikama Levitskog zakona (3. Mojsijeva). Ona zahtijeva golemu pozornost, i to uz molitvu, svakog onog tko iskreno ljubi našega Gospodina Isusa Krista.